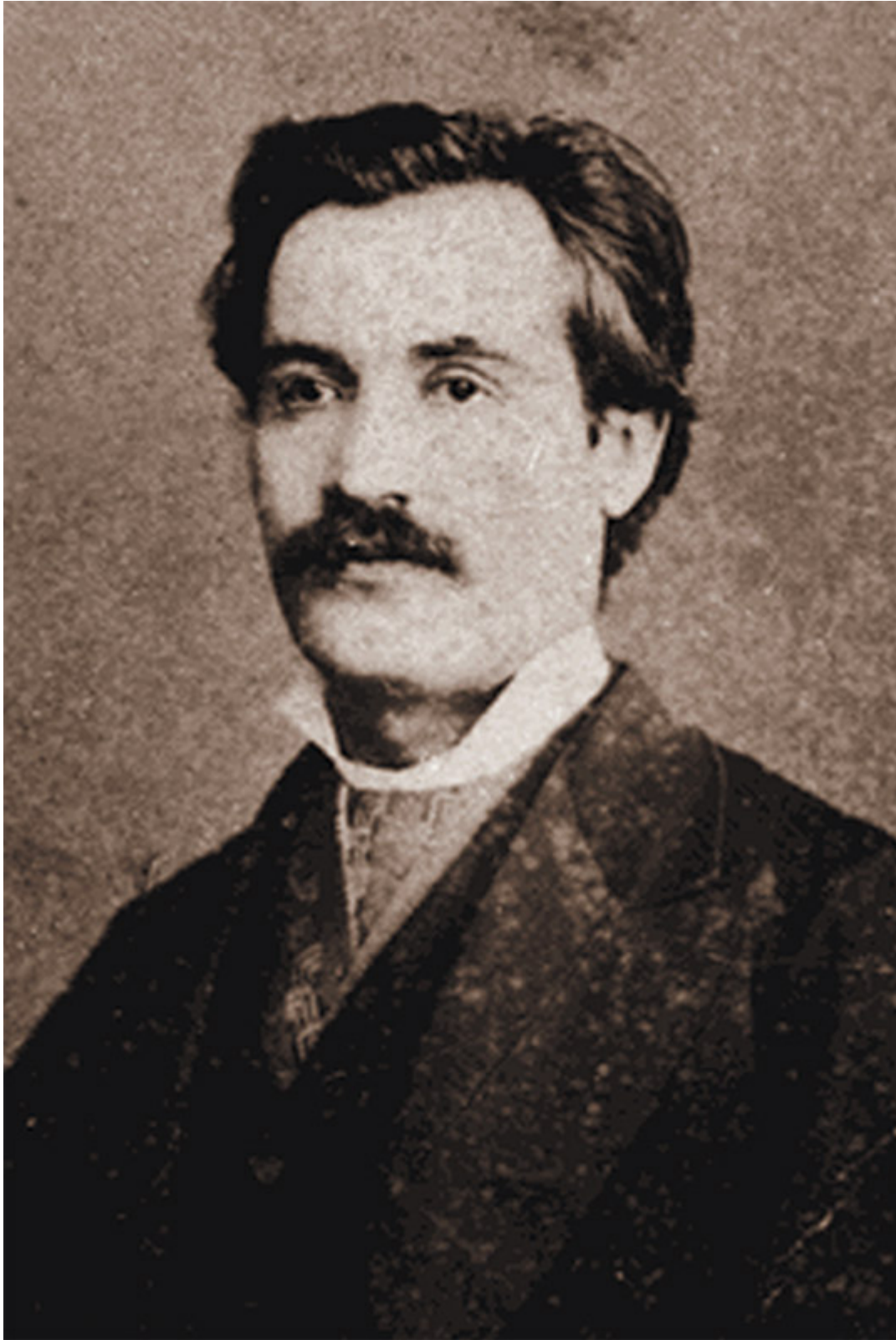

**[„MIERCURI SEARA...”] – de
Mihai Eminescu [29 mai 1883]**

Miercuri seara metropolitul romano -catolic s-a întors de la

Roma și a fost primit cu mare pompă la gara Târgoviștii. Peste cincizeci de preoți catolici, elevii seminarului de la Cioplea și câțiva dintre notabilii comunității romano – catolice din București l-au felicitat pe viitorul prelat român și cu ocaziunea aceasta s-au văzut cele dentăi pălării late în București. De la gară, monseniorul Paoli s-a întors la Bărăție, unde-și are deocamdată reședința. Alaiul de vreo șaptezeci de trăsuri a trecut de-a lungul podului Mogoșoaii și, desigur, trecând prin lumina lămpilor electrice de la palat, manifestanții și-or fi zis cuvintele: Alea jacta est. Erau multe flori, cununi, ghirlande mari, buchete de tot felul, multă veselie era și multă speranță oglindită în deosebitele fețe.

Puțin timp după încheierea Tratatului de la Berlin monseniorul Paoli a fost la Viena, unde împăratul Francisc Iosif I l- a primit în mai multe rânduri. Întorcându-se din această călătorie, zelosul prelat s-a apucat de zidirea catedralei și, pe când se puseseră temeliile ei, în cercurile mai intime ale bisericii române unite din Ardeal se vorbea despre înființarea unui seminar român romano -catolic în București. Era vorba să se adune pentru acest seminar profesori români, formați la Blaj, la iezuiții din Pesta, în seminarul Sfânta – barbara din Viena ori în colegiul De propaganda fide din Roma, c-un cuvânt cei mai distinși dintre preoții românilor greco – catolici.

Acest plan produsese oarecare amărăciune chiar în cercurile chemate a da elementele pentru realizarea lui, căci, deși buni catolici, cei mai mulți dintre preoții români uniți sunt încă și mai buni români. Astfel tocmai din aceste cercuri a străbătut știrea că monseniorul Paoli primește din Viena o însemnată subvențiune anonimă și că în curând se va înființa în București o metropolie romano – catolică.

Deși aflaserăm încă de pe atunci despre toate acestea, nu le-am dat nici o importanță; la urma urmelor era mai bine ca țara să fie surprinsă, oarecum speriată, pentru ca deodată să-și adune toate puterile.

Răspândindu-se, în sfârșit, știrea despre înființarea metropoliei din București, două dintre ziarele capitalei, „Binele public” și „România liberă”, au grăbit a da expresiune simțământului de jignire pe care știrea aceasta l-a produs în țară.

Abia acum, după ce-am fost atinși de amărăciunea colegilor noștri liberali, noi, organ al elementelor conservatoare, ne-am pronunțat și noi asupra atitudinii ce credem că trebuie să se ia față cu propaganda catolică.

Și astă dată însă am fost cei mai moderați; un singur cuvânt aspru nu se găsește în articolul nostru de atunci; din contra: am stăruit asupra primejdiilor ce-ar putea să rezulte pentru noi din lupta pentru religie, dacă în această luptă ne-am lăsa să fim împinși spre intoleranță, fie religioasă, fie națională.

Orișicine, citind cu luare aminte acel articol al nostru, va fi simțit că unul dintre motivele pentru care combăteam intoleranța era cu desăvârșire politic: avem o dinastie populară, dar încă străină și de tot tânără.

Îndeosebi astăzi nu avem nici un interes particular de a susține această dinastie; o susținem numai pentru ca soarta țării noastre e legată de dânsa.

Nu ni se poate dar zice c-am fost reacționari, „ruginiți”, ori pasionați în cestiunea metropoliei catolice; aspri am fost numai față cu noi înșine și-am cerut prin câteva articole de-a rândul ca episcopatul nostru să combată propaganda anticreștină, să ia măsuri severe contra fețelor bisericesti cu purtări scandaloase și să stăruiască pentru ridicarea nivelului de cultură al preoțimii noastre, să-i deie dar bisericii tăria de care va avea trebuință în lupta ce-o așteaptă.

Aflăm însă că episcopatul nostru este hotărât a începe o acțiune anticatolică.

Fără îndoială preoții sunt cei denotați chemați a apăra biserica; nu putem însă aproba hotărârea episcopatului nostru de a se pune el însuși în fruntea mișcării. Lupta, după părerea noastră, trebuie să fie purtată de credincioși, cu binecuvântarea numai a capilor bisericești. Aceasta cu atât mai mult cu cât capul statului este catolic. Popor ortodox în puterea cuvântului, noi nu voim să știm nici de cezarismul, în care biserica nu are nici o importanță în viața politică, nici de cezaro – papismul muscălesc. Avem doi capi, unul lumesc, altul bisericesc; fieștecare independent, nici unul slugă celuilalt, și ordinea publică a țării noastre ar fi amenințată când acești capi ar începe a se combate unul pe altul.

Văzând dar atitudinea episcopatului, ne-am crezut datori a lăsa la o parte toate rezervele și-a pune în vederea tuturor cumcă: mișcarea anticatolică ce se produce în țară prezintă pericolul că poate să fie exploatată ca un instrument în contra dinastiei și, prin urmare, mișcarea ar putea deveni fatală pentru țara noastră. Monseniorul Paoli, am zis, este președintele unei Comisiuni Mixte în materie de conștiință religioasă, un agent al Curții din Viena care și-a pus alternativa: ori fac propagandă în Orient, ori slăbesc poziția dinastiei Hohenzollern în România.

„Timpul” e perfid, își permite a zice reptilul fondurilor secrete, „Gazette de Roumanie”.

Suntem perfizi noi, care spunem adevărul; nu sunt însă perfizi aceia cari ‘l știu mai bine decât noi și-l ascund.

Iată, după „Ortodoxul”, informațiunile pe care i le dă capul nostru bisericesc Sfântului Sinod în cestiunea în care noi suntem acuzați de perfidie:

Cu această ocaziune socot de datorie mea a informa pe Sf. Sinod că eu, din motivul celor publicate în jurnale, respectiv de impunerea unei jurisdicțiuni papale în capitală sub titlu de arhiepiscopat, în contra tratatelor din vechime și a uzului

țării, am abordat pe d. ministru președinte al Consiliului și am spus drepturile sfintei noastre biserici, apărate energic chiar de sultanii Imperiului otoman, și l-am rugat să-mi dea informațiune dacă este vreo stăruință oficială în această afacere și dacă nu cumva guvernul a luat vreun angajament. D. ministru m-a asigurat că nu este nimic și nu se face nimic.

Tot astfel am fost asigurat și de către d. ministru al cultelor că nu este nici o amenințare în contra drepturilor noastre ecleziastice și nici se poate să fie.

Nu m-am mărginit aci.

Temându-mă să nu se fi luat vreun angajament mai nainte, am rugat pe d. V. Boerescu, fost ministru de externe, să-mi dea cuvenitele informațiuni. De cătră domnia sa nu mai puțin am fost asigurat că, deși s-au făcut oarecari încercări în această, privință, totuși guvernul n-a putut și nici poate lua vreun angajament, căci o asemenea cestiune nu poate fi tratată decât de cătră puterile centrale ale statului, adecă, de către Adunările țării în unire cu guvernul.

Guvernul nu știe așadar nimic.

Fără de știrea și învoirea lui se fac toate. Dar cine știe atunci?

Maiestatea Sa Regele, ar zice perfizi, carele cu ocaziunea revizuirii voiește să-i deschiză catolicismului o poartă largă în Constituțiunea noastră.

Acum catolicismul, mai târziu coloniile străine; încet – încet țara aceasta trebuie să fie pătrunsă de-un spirit mai sănătos și altoită cu elemente mai sănătoase.

Am dori să știm dacă d-l Brătianu e de părere că este bine să se vorbească astfel în țară?

Ce se petrece aici !? Este d-l Ioan Brătianu tras pe sfoară ori inteligentul d-l Ioan Brătianu are de gând să tragă pe

sfoară pe Austria și pe papa? Cum l-a mai tras și pe principele Gorciacoff!

Foia franțuzească cea loială ne spune că e vorba ca, în loc de un episcop in partibus, să-l avem pe monseniorul Paoli drept concetățean, iar, în loc de franciscani, să li se dea ciangăilor din Moldova preoți români, crescuți în seminarul ce se va înființa în București, fără îndoială cu cheltuiala statului, din veniturile moșiilor luate de la mănăstirile noastre.

Noi știm mai mult: monseniorului Paoli și sufraganiilor săi le sunt rezervate locuri în Senat; seminarul va avea rang academic și se va înființa în București o capelă în care serviciul divin se va celebra în românește, conform cu ritul oriental, de cătră niște preoți români uniți cu biserica papală. Papa nu voiește să ne ia naționalitatea, ci religia strămoșească...

Ce vor însă cei din Viena și cei din Pesta?!

În numărul de la 1 iunie, „Allgemeine Zeitung” din Munich publică, sub titlul: Propaganda catolică la slavii de sud un articol cu desăvârșire asemănat celui publicat de noi sunt acum opt zile. Citind acest articol, orișicine ar fi dispus a crede că el a ieșit tot din pana noastră, dacă s-ar vorbi și de noi într-însul. Ne mărginim a indica cititorului că-l vom comunica curând în traducere.

Habsburgii au făcut și fac propagandă catolică; o fac din Bosnia și-o fac din București.

După părerea foii germane, la slavii de sud ea va produce o turburare, dar succese nu va putea să aibă; după părerea noastră, la noi ea va avea chiar mai puține succese, dar va putea să slăbească poziția unui rege catolic.

A fost deci o lipsă de tact politic din partea Scaunului papal de-a fi dat mână de ajutor pentru punerea în lucrare a unui

plan ca acesta; am zis-o în rândul trecut și o repetăm și acum.

Papa ne împinge – din nefericire – spre Rusia și silește pe un rege catolic să lupte de ‘mpreună cu noi contra bisericii al cărei fiu este – ori să se despartă de-o țară care l-a iubit și-a fost totdeauna gata să-și dea sângele pentru mărirea lui.

Astfel toată seria de fapte și de combinațiuni enumerate concurg în mod concentric pentru a ne dovedi că pasul pe care biserica Apusului o face în împrejurările de față în Orient este lipsit de tactul politic îndealtmintrelea atât de propriu acelei biserici.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro